

II. A NEMZETI ÉRTÉK ADATAI

1. A nemzeti érték megnevezése: **Szoborkert**

2. A nemzeti érték szakterületenkénti kategóriák szerinti besorolása

☐ agrár- és élelmiszergazdaság	☐ egészség és életmód	☒ épített környezet
☐ ipari és műszaki megoldások	☐ kulturális örökség	☐ sport
☐ természeti környezet	☐ turizmus	

3. A nemzeti érték fellelhetőségének helye: **Apátfalva, Aradi utca, Szoborkert**

4. Értéktár megnevezése, amelyben a nemzeti érték felvételét kezdeményezik

X települési tájegységi megyei külföldi magyarság

5. A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása

5.1. Hősök szobra

Apátfalva község képviselő-testülete 1922-ben határozta el, hogy a Hősök Emlékét Megörökítő Országos Bizottság mintakönyvéből a 227. számú tervet, Pásztor János szobrászművész alkotását állítják föl.

Az emlékmű magas talapzatán egy első világháborús honvéd áll, mellette címeres pajzs, jobb kezében koszorút tart. A talapzatba vésett szöveg: „A hazáért és községünkért hősi halált halt apátfalvi polgárok örök emlékezetére 1925”

A vásárlásra 450 ezer koronát, a szállításra, felállításra, a nevek felvésésére további 150 ezer koronát szántak. Az emlékmű helyül a község nyugati főbejáratánál, a vasútvonal és az országút közötti területet jelölték meg. Hamarosan el is kezdődött a terep egyengetése.

A mintegy ezer négyszögöles bekerített parkban 1925. október 25-én avatták fel a „Koszorúzó honvédet” ábrázoló emlékművet. A talpazat két oldalára 173 hősi halott nevét, a hátoldalra az 1919. június 23-i román vérengzés 40 apátfalvi áldozatának nevét vésték föl.

„Apátfalva község közönsége a hazáért hősi halált halt fiainak emlékére a temető bejáratánál szobrot emelt, melynek ünnepélyes leleplezése 1925. október 25-én történt, mely ünnepség lélekemelő módon folyt le. A Püspök Úr Öméltósága képviselőjében Bezdán József prélátus, püspöki helynök úr celebrálta az ünnepi szentmisét a templomban, miután a szobor előtt az esős időjárás miatt tábori mise tartható nem volt. Az apáti mise után, -akkor az eső már elállt- körmenetileg vonult fel a közönség a szoborhoz, hol a Prelátus Úr Purgly Emil Csanádvármegye főispánja, Tarnay Igor alispán, a katonai hatóságok, egyesületek, községek képviselői s a lakosság ezrei (circa 3000 ember) jelenlétében hullott le a lepel a honvédszoborról. Az ünnepi beszédet az alispán úr tartotta.,,
Historia Domus Apátfalva

5.2. Aradi vértanúk emlékhelye

Az aradi vértanúk emlékhelyének kialakítását 2002 nyarán a Pátfalváért Egyesület kezdeményezte Móricz Ágnes ötlete alapján. Annak apropóján, hogy Vajda László felajánlott 13 tujafát a község szépítésére. (az édesanyja nevelte a fákat.)

Az emlékhely a Szoborkertben lett kialakítva, az egyesület vállalt minden felmerülő költséget. A tervezést Szigeti Márton kőfaragó, a kivitelezést Széles István, akkor egyesületi tag és Vajda László egyesületi tag végezte. 2002-ben avatták az emlékművet, azóta minden évben a Pátfalváért Egyesület szervezi az október 6-i megemlékezést. 2002 évben el lettek ültetve a tuják, minden vértanúnak egy. 2003-ban Beke Mihály tanár bácsi javaslatára, ültettek egy 14.

tujafát, Batthyány Lajos emlékére, mert Őt végezték ki legelőször, mint országunk első felelős miniszterelnökét.

Az évek alatt a bokrok jól megnöttek. Minden október 6-án énekes, táncos, irodalmi műsorral emlékezik az egyesület tagsága az aradi vértanúkra. A megemlékezések ideje alatt egy-egy hős nevével kokárda kerül a tujákra és emlékműcsesek gyúlnak.

5.3. Trianoni kopjafa

2011-ben avatta fel a Bökény Népe Kulturális és Harcművészeti Egyesület. Tagjai készítették el felajánlásokból. Legfőbb céljuk, hogy méltóképpen tudjanak megemlékezni, valamint, hogy felhívják a figyelmet az 1920 -ban aláírt és hazánkra erőltetett békediktátumra, melyet a nemzet mind a mai napig nem tudott kiheverni. Ezért kopjafa formájú az emlékmű, mert gyásznapi emlékeztető.

Őseink az ütközetekben elhunyt harcosok sírhantjának fejéhez szúrták le a vitézek harci kopjáját, így emlékezvén meg róluk. Ebből a szokásból alakult ki nemzetünk szép ősi szakrális hagyománya a kopjafaállítás.

Az itt elhelyezett kopjafán található minden motívumnak, szimbólumnak megvan a jelentéstartalma. Felépítésében rendesen követi a temetési kopjafák formáját. Felül található, legmagasabban az a nyolcszögletű csillag, ahol a nép ősemlekezete szerint a teremtő lakik. Alatta közvetlenül a magyar tulipán, a mag népének megjelenítése. Alatta négy faragott gallér a nyakon, amely a múltó időt jelképezi a nemzet történelmében, hullám hegyeket -völgyeket, hosszabb rövidebb jó -rossz időszakok váltakozását.

A faragvány vállakban szélesedik ki, kis peremmel. Azt mutatja, hogy ide kevés teher fér már el. Alatta a mellkasba rejtett sebzett szív, a lélek lakhelye. Itt van feltüntetve az ország térképén fekete foltként kis Magyarország, mely magában soha ki nem virul. Deák Ferenc idézete és a Hiszek Egy utolsó versszaka zárja a mondanivalót.

Az egyesület minden évben megemlékezik a Trianoni békediktátumról.

5.4. Országzászló

Az országzászló mozgalom létrehozója a trianoni fájdalom volt, s azon a felismerésen alapult, hogy az ugyanazon nemzethez tartozók összetartozása megmarad akkor is, ha a közösségeket határok választják el egymástól. A mozgalom életre hívója Urmánczy Nándor, az örmény származású erdélyi politikus, országgyűlési képviselő, a „megalkuvás nélküli magyar” volt, aki 1925-ben hirdette meg az Országzászló Mozgalmat.

A két világháború között az egész Magyarországra kiterjedő mozgalom a budapesti Szabadság téren 1928. augusztus 20-án felállított Ereklés Országzászlóval indult útjára. Két évvel a Szabadság téri emlékhely felavatása után Molnár Ferenc tarcali pedagógus javasolta, hogy Budapest nyomán a többi magyarországi település is állítson országzászlót.

A két világháború közötti Magyarországon minden „magára valamit adó” település felállította saját országzászlóját. Így aztán az eltelt alig másfél évtized alatt mintegy ezer helyen avattak országzászlót, így fejezve ki a trianoni döntés elleni tiltakozást és a nemzeti gyászt.

A második világháború után bekövetkezett szovjet térnyerésnek "köszönhetően" megpecsételődött az Országzászlók sorsa is. Legtöbbjüket 1949-ig lerombolták, a kiszámú megmaradtnak 1956 vetett véget. Az országzászlók visszaállításának folyamata 90-es évektől kezdve azonban újra felerősödött, 1990 után több száz országzászlót állítottak vissza úgy az anyaországban, mint Erdélyben.

Az emlék felállítását Czigeldrom- Korom Zoltán települési képviselő kezdeményezte. Apátfalva Község Önkormányzat Képviselő –testülete 2009. március 31-én megtartott ülésén járult hozzá az Országzászló és a Trianon emlékmű felállításához. A Országzászló felavatására 2009. június 20-án került sor.

A kivitelezés társadalmi munkában, az anyagiak előteremtése pedig közadakozásból történt meg.

5.5.Szent Anna kereszt

A XIX. században Magyarországot is érintette a kolera járvány. Apátfalván 137-en lelték halálukat eme gyilkos kórban. A járvány megszűnését követően 1837-ben az apátfalviak örök ünnepet fogadtak Szent Anna tiszteletére.

A rendszerváltást követően újra lendületet vettek a Szent Anna napi megemlékezések, immár falunapok keretében. 2015. július 26-án a 20. alkalommal tartott falunapokon, az apátfalvi római katolikus egyházközösség, Jánosi Szabolcs plébános úr közbenjárásával keresztet állíttatott Szent Anna tiszteletére.

5.6.Második világháborús emlékmű

A második világháborús hősi emlékművet 178 apátfalvi hősi halott emlékére 1993-ban állították föl. Szigeti Szilvia tervezte, a kivitelezés Szigeti Márton kőfaragó munkája. Gyulay Endre szeged-csanádi püspök áldotta meg.

6.Indoklás az értéktárba történő felvétel mellett

A Szoborkertben felállított emlékművek a falusiak ragaszkodását fejezik ki hőseikhez, őseikhez. Így is őrzik a hősök emlékét. A falu legforgalmasabb utcáján, füves területen lett kialakítva a Szoborkert, a benne levő emlékművek folyamatosan alakulnak, bővülnek.

7.A nemzeti értékkel kapcsolatos információt megjelenítő források listája (bibliográfia, honlapok, multimédiás források):

Halmágyi Pál: Az I. és II. világháborús emlékművek Makón és környékén. In: Múzeumi Kutatások Csongrád Megyében 1998. Szerk.: Nagy Imre. Szeged, Csongrád Megyei Múzeumok Igazgatósága, 2000, 275.

www.bokenynepe.hu

8.A nemzeti érték hivatalos weboldalának címe: Nincs weboldal

III. MELLÉKLETEK

1.Az értéktárba felvételre javasolt nemzeti érték fényképe vagy audiovizuális-dokumentációja

Hősök szobra

Aradi vértanúk emléktábla

Szent Anna kereszt 2015. 05.

Trianoni kopjafa

Második világháborús emlékmű a temető bejáratánál 2015. 12.

2.A Htv. 1. § (1) bekezdés j) pontjának való megfelelést valószínűsítő dokumentumok,
támogató és ajánló levelek

2019

Apátfalva Község Önkormányzata
tisztelettel meghívja Önt és kedves Családját

**A ROMÁN VÉRENGZÉS
100. ÉVFORDULÓJA
ALKALMÁBÓL TARTANDÓ
APÁTFALVI HŐSÖK MEGEMLEKÉZÉSRE
ÉS SZOBORAVATÓ ÜNNEPSÉGRE**

Ideje:
2019. június 23. (vasárnap) 14.00 óra

Helye:
Apátfalva, Szoborkert,
I. Világháborús emlékmű

Program:
Himnusz
Ünnepi köszöntő:
Szekeres Ferenc polgármester úr
Ünnepi beszédék:
Pintér István történész
Dr. Halmágyi Pál ny. múzeumigazgató

Ünnepi műsor:
Kovács László és Tóth Tamás - katonadalok
Faluház Kiscsinyek Körúti Mátó Mátyásné vezetésével

Köszönet
Szózat

Közreműködők:
Borbély András Band Mátó Mátyás vezényletével

2019

2019

2019